

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4Co/7/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8117221481
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Klenková, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8117221481.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD., predsedníčky senátu a sudcov JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Jany Burešovej, v spore žalobkyne D. N., nar. X.X.XXXX, bytom K. XXX, XXX XX K., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia 170,- eur a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaniach strán proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 15Csp 244/2017-67 zo dňa 9.10.2018 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol. Určil, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere č. XXXXXXXX z XX.X.XXXX uvedená vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 13 o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná. Žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalovanému vo vzťahu k výroku II. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobkyni v rozsahu 100 % vo vzťahu k výroku I.

V odôvodnení poukázal na dôvody žaloby, stanovisko žalovaného, výsledky vykonaného dokazovania, najmä obsah pripojených listinných dôkazov, ktoré špecifikoval, a uviedol, že strany sporu uzavreli zmluvu o úvere dňa 12.1.2009, číslo zmluvy XXXXXXXX, na základe ktorej poskytol veriteľ dlžníkovi úver v sume 200 eur, ktorý sa dlžník zaviazal uhradiť spolu s poplatkom 170 eur v mesačných splátkach vo výške 37 eur počnúc dňom 20.2.2009 v počte splátok 10. V zmluve je predtlačенý text, v zmysle ktorého dlžník prehlasuje, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania z možného výberu zamestnania, povolenia, podnikania, resp. iný účel. V zmluve sa zároveň neuvádza zamestnávateľ ani povolanie spotrebiteľa. Z výpisu z klientskej zóny žalovaného v zmluve č. XXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX vyplýva, že úver bol uhradený. Úver vo výške 200 eur, jeho celková dlžná suma 370 eur, splatené 370 eur. Súd poukázal na prehlásenie Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, podľa ktorého žalobkyňa predložila združeniu dňa 28.8.2017 zmluvu o úvere a bola informovaná, že podľa názoru združenia je zmluva bezúročná a bez poplatkov a tiež obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky. Žalovaný vzniesol námietku premlčania s odôvodnením, že nárok sa stal premlčaný v subjektívnej premlčacej lehote v celom rozsahu dňa 16.2.2011, teda po uplynutí subjektívnej lehoty, ktorá začala plynúť 16.2.2009, kedy žalobkyňa poukázala na účet žalovaného splátku nad rámec sumy istiny.

Následne súd prvej inštancie citoval ust. § 2 písm. a/, b/, § 4 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch (ďalej len zákona č. 258/2001 Z.z.), § 52, § 53 ods. 1, 2, 3, 5, § 54, § 451 ods. 1, 2, §

107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku a uviedol, že v danom prípade naliehavý právny záujem vyplýva priamo zo zákona § 53a Občianskeho zákonníka, ktoré ustanovenie je určením naplnenia cieľa smernice Rady 93/13 EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a to zabrániť neustálemu používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky. Je daný aj z dôvodu právnej istoty v otázke skutočnej výšky dlhu, a preto žalobkyňa ako spotrebiteľka naliehavý právny záujem nemusí preukazovať.

Súd prvej inštancie právny vzťah medzi stranami sporu posúdil ako vzťah spotrebiteľský s tým, že uviedol, že zmluva uzatvorená medzi stranami sporu neobsahuje obligatórne náležitosti v zmysle § 4 zákona č. 258/2001 Z.z. a to adresu predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť (§ 4 ods. 2 písm. d/), konečnú splatnosť spotrebiteľského úveru (§ 4 ods. 2 písm. g/), ročnú úrokovú sadzbu (§ 4 ods. 2 písm. h/), ročnú percentuálnu mieru nákladov (ďalej len RPMN) a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy (§ 4 ods. 2 písm. j/), priemernú hodnotu RPMN na príslušný spotrebiteľský úver platnú k podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere za príslušný kalendárny štvrtrok (§ 4 ods. 2 písm. k/). Poukázal na ust. § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z., podľa ktorého, ak zmluva neobsahuje náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/, l/ považuje sa poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že tretina poplatku, ktorý bol v zmluve dohodnutý, bola vo výške 170 eur a predstavuje 2/3 administratívneho poplatku (bod 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru), jeho výška z predmetného úveru predstavuje 85 % navýšenie. Cena plnenia nie je vyňatá zo súdneho kontroly, pokiaľ ide o rozsah jej primeranosti, ani kontroly podľa generálnej klauzuly (§ 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Súd poukázal na neprimeranosť dojednanej výšky poplatku s tým, že uviedol, že uvedená zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXX z XX.X.XXXX nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa, oprávňuje dodávateľa na neprimerane vysoké plnenie, a preto je v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka táto podmienka porušením princípu dobrých mravov, a teda neprijateľná. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie vyhovel žalobe v časti ohľadne určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky týkajúcej sa poplatku. Za nedôvodnú považoval súd prvej inštancie námietku žalovaného týkajúcu sa tvrdenia, že zmluvný vzťah strán sporu nie je vzťahom zo spotrebiteľskej zmluvy, nakoľko žalobkyňa čerpala úver pre potreby zamestnania. Túto námietku považoval za absolútne neodôvodnenú. Z obsahu zmluvy nevyplýva zamestnanie, povolanie, podnikanie, ani iný účel, na ktorý bol úver poskytnutý.

Vo vzťahu k uplatnenému nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 170 eur, ktorý predstavuje sumu administratívneho poplatku súd prvej inštancie skúmal vzhľadom na vznesenú námietku premlčania, včasnosť uplatnenia nároku. Vychádzal z právnej úpravy vyplývajúcej z ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka a skúmal, kedy sa žalobkyňa dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia. Poukázal na rozhodovaciu prax najvyššieho súdu iného členského štátu s tým, že uviedol, že pre vydanie bezdôvodného obohatenia platí kombinovaná premlčacia subjektívna dvojročná a objektívna trojročná lehota. V prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia platí objektívna desaťročná premlčacia lehota, ktorá je určená nezávisle na subjektívnych dôvodoch dotknutých osôb a vždy začína plynúť odo dňa, kedy k bezdôvodnému obohateniu došlo. V danom prípade subjektívna premlčacia lehota by uplynula najneskôr 16.2.2011 a objektívna premlčacia doba 16.2.2012, počítajúc od úhrady poslednej splátky zaplatenej istiny tak, ako to vyplýva z tvrdenia žalovaného nerozporovaného žalobkyňou. Premlčacia lehota by bola zachovaná len za predpokladu, že zo strany žalovaného išlo o úmyselné bezdôvodné obohatenie sa. Pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení zas musí byť nepochybniteľným spôsobom preukázaný úmysel, a to či už priamy alebo nepriamy smerovaný k bezdôvodnému obohateniu sa a musí existovať v čase získania bezdôvodného obohatenia. Nepostačuje, ak bolo bezdôvodné obohatenie získané neúmyselne a následne by si ho príjemca úmyselne ponechal. Súd prvej inštancie poukázal na definíciu úmyslu vyplývajúcu z ust. § 15 Trestného zákona s tým, že úmyselné konanie musí byť posudzované na každom jednotlivom prípade s poukázaním na okolnosti uzavretia konkrétnej úverovej zmluvy. Súd prvej inštancie neakceptoval tvrdenie, že sa o bezdôvodnom obohatení žalovaného žalobkyňa dozvedela až v auguste 2017, pretože toto tvrdenie nemá žiadny vplyv na plynutie premlčacej lehoty. Začatie plynutia subjektívnej lehoty nezávisí od správania sa žalobcu ako dotknutej osoby, ani od udelenia plnej moci advokáta. Pre plynutie premlčacej lehoty sú rozhodujúce skutočnosti nezávislé do vôle subjektov. V čase uzavretia zmluvy žalovaný nemohol predpokladať vývoj rozhodovacej činnosti súdov vychádzajúcej z bohatej legislatívnej činnosti v záujme ochrany práv spotrebiteľov. Ďalej rozhodovacia činnosť je rozmanitá s tým, že súd prvej inštancie poukázal na to, že rozhodnutia súdov si vzájomne odporujú. Stotožnil sa s názorom žalovaného, že uplatnený nárok je premlčaný uplynutím subjektívnej, aj objektívnej premlčacej lehoty končiacej vo vzťahu k poslednej uhradenej splátke dňa 16.2.2011 (subjektívna

lehota) a 16.2.2012 (objektívna lehota) aplikujúc premlčanie podľa Občianskeho zákonníka. Žalobu zamietol pre nepreukázanie úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť. Poukázal na stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo 167/2017 v súvislosti s posudzovaním premlčacej lehoty vyplývajúcej z ust. § 107 Občianskeho zákonníka, ako aj poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo 67/2011 v súvislosti s posúdením, kedy sa oprávnený dozvedel o skutkových okolnostiach, ktoré možno právne kvalifikovať, ako rozhodné pre posúdenie okamihu začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Taktiež poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo 121/2009, týkajúce sa začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej lehoty, pre ktorú je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre takýto záver je vždy rozhodujúce zistenie skutkového stavu a nie posúdenie právnej kvalifikácie. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na to, že všetky platby realizované žalobkyňou boli uskutočňované viac ako dva roky a dokonca viac ako tri roky pred podaním žaloby, a preto je nepochybné, že jej nárok je premlčaný. K úmyslu o bezdôvodnom obohatení uviedol, že bol žalobkyňou len tvrdý, avšak nie preukázaný. Poukázal na rozhodnutia iných všeobecných súdov v obdobných veciach, z ktorých vyplynul záver, že na preukázanie úmyslu získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného, resp. vedomosť o tom, že viaceré nároky uplatnené voči spotrebiteľom boli v dôsledku súdnej kontroly vyhlásené za neplatné, prípadne úvery poskytnuté žalovaným pre spotrebiteľov sú považované za bezúročné a bez poplatkov z dôvodu absencie obligatórnych náležitostí zmluvy. Pre možnosť súdu konštatovať vedomostnú zložku úmyslu žalovaného je nutné v každom konkrétnom prípade s poukázaním na okolnosti uzatvorenej úverovej zmluvy preukázať, že žalovaný skutočne vedel a aspoň bol uzročený s tým, že sa na úkor dlžníka bezdôvodne obohacuje.

Následne súd prvej inštancie citoval čl. 2 ods. 2 Civilného sporového poriadku s tým, že poukázal na uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo 1/2018 z 21.3.2018, čl. 2 ods. 8, na ktorý obsah poukázal, ako aj čl. 2.10, na ktorý obsah poukázal, týkajúci sa výkladu základného princípu právnej istoty. Na základe týchto dôvodov dospel k záveru, že žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia je nedôvodná pre premlčanie.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle ust. § 255 v spojení s § 251 a § 262 Civilného sporového poriadku tak, že priznal nárok na náhradu trov konania úspešným stranám vo vzťahu k jednotlivým výrokom.

2. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie právny zástupca žalobkyne. Namietal zamietavý výrok o vydanie bezdôvodného obohatenia a závislý výrok o náhrade trov konania z dôvodu nesprávnych skutkových zistení, ako aj nesprávneho právneho posúdenia veci. Poukázal na to, že súd prvej inštancie sa stotožnil s vedomosťou žalobkyne o výške súm, ktorá platila, s vedomosťou o tom, že súčasne vedela, že platí viac, ako mala platiť, avšak nepochopiteľným postupom stotožnil začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Poukázal na výklad ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka a to s rozlíšením počiatku plynutia subjektívnej a objektívnej premlčacej lehoty vo vzťahu k vedomosti oprávneného subjektu o bezdôvodnom obohatení a osobe, ktorá sa bezdôvodne obohatila. Podľa názoru právneho nástupcu žalobkyne, k subjektívnej vedomosti môže dôjsť kedykoľvek v rámci plynutia objektívnej premlčacej lehoty. Začatie plynutia subjektívnej premlčacej lehoty je viazané na preukázateľnú vedomosť oprávneného o tom, že ide o konkrétnu majetkovú ujmu určitého druhu a rozsahu, a vedomosť o osobe, ktorá sa na úkor oprávneného obohatila. Vyžaduje sa skutočná preukázaná vedomosť, nielen predpokladaná vedomosť oprávneného. Uviedol, že žalobkyňa nevedela, že platby, ktoré od nej žalovaný prijal nad výšku istiny prijíma protizákonne. Žila v omyle, že žalovaný tieto platby prijíma v súlade so zákonom a tento omyl spôsobil žalovaný porušením spotrebiteľského práva, pričom verila tomu, že pri poskytnutí úveru postupuje s náležitou odbornou starostlivosťou podľa zákona. Subjektívne v pojme subjektívna premlčacia lehota znamená subjektívna vedomosť, nie objektívna vedomosť. Poukázal na rozhodnutie iného všeobecného súdu v obdobnej veci, ako aj na rozhodnutie najvyššieho súdu iného členského štátu, Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj na rozsudok sp. zn. 2Cz 35/77 zo dňa 17.2.1978, publikovaný v Zborníku stanovísk, správ a rozhodnutí súdov a súdnych rozhodnutí Najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR, zv. IV str. 649, z ktorého citoval, výklad ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ako aj zdôraznil, že vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bol získaný majetkový prospech a o tom, kto ho získal, musí byť skutočná, pretože len ak oprávnený vie o tom, že na jeho úkor sa niekto neoprávnené obohatil, môže uplatniť svoje právo, požadovať vydanie takto neoprávnené získaného majetkového prospechu. Nie je ani rozhodujúce to, či sa oprávnený o svojom práve nedozvedel vlastným zavinením,

teda či sa mohol o svojom práve dozvedieť, alebo mal dozvedieť pri vynaložení potrebnej starostlivosti. Ďalej poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu iného členského štátu, ktorých obsah citoval, ako aj poukázal na stanovisko bývalého Najvyššieho súdu ČSR z 21.12.1978 sp. zn. Cpj 37/78, publikované v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk pod R 1/1979, ktoré sa týka žalôb o vydanie neoprávneného majetkového prospechu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka v časti V. plnenia za iného a v časti II. plnenie z neplatného právneho úkonu, ktorých obsah citoval s tým, že zdôraznil, že pokiaľ ide o počítanie subjektívnej premlčacej doby, správne súdy postupujú vtedy, ak za začiatok jej behu považujú deň, keď účastník zistil neplatnosť zmluvy (keď revízne orgány vytkli organizácii neplatnosť uzatvorenej zmluvy). Ďalej poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SSR sp. zn. 2Cz 35/77, z ktorého citoval právny záver týkajúci sa posúdenia začiatku subjektívnej premlčacej lehoty, z ktorého vyplýva, že je rozhodujúci subjektívny moment, keď sa oprávnený dozvie o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie jeho práva. Musí sa jednať o vedomosť o skutočnú, nie iba predpokladanú, pretože len ak oprávnený vie o tom, že na jeho úkor sa niekto neoprávnenne obohatil, môže uplatniť svoje právo, t.j. požadovať vydanie takto neoprávnenne získaného majetkového prospechu. Ďalej poukázal na právne závery vyplývajúce z rozhodnutí najvyššieho súdu iného členského štátu, ktoré špecifikoval s tým, že uviedol, že súd prvej inštancie z nepochopiteľných dôvodov v odôvodnení bodu 28 rozhodnutia poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 121/2009 z 23.2.2011 i napriek tomu, že z neho vyplývajú opačné právne závery, ako urobil konajúci súd pri posúdení začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty. Najvyšší súd jednoznačne v zhode s odvolacím súdom dospeli k záveru, že premlčacia lehota začala plynúť až od právoplatnosti rozsudku o neplatnosti kúpnej zmluvy, teda nie od kedy sa mohol oprávnený v priebehu súdneho konania alebo dokonca od uzatvorenia neplatnej zmluvy dozvedieť o skutkových okolnostiach, od ktorých začala plynúť objektívna premlčacia lehota, reálnym získaním bezdôvodného obohatenia na úkor oprávneného, ale až od kedy sa oprávnený skutočne o bezdôvodnom obohatení dozvedel. Súdy to posúdili až od právoplatnosti rozsudku o určenie neplatnosti zmluvy. Vo vzťahu k posúdeniu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty poukázal na iné rozhodnutia v obdobných veciach všeobecného súdu, z ktorých vyplýva, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej lehoty sa posudzoval od porady s právnym zástupcom, od oboznámenia sa spotrebiteľa s rozhodnutiami uverejnenými na webovej stránke Ministerstva spravodlivosti, od oboznámenia sa spotrebiteľa s informáciami od združenia na ochranu spotrebiteľov, od porady spotrebiteľov, od porady spotrebiteľa so združením. Ďalej poukázal na neakceptovanie desaťročnej objektívnej premlčacej lehoty, ktoré posúdenie, resp. úvahu súdu považoval za nesprávnu, vychádzajúc z mylných skutkových východísk, ako aj riadiac sa a mylným právnym názorom. Uviedol, že podstata aplikácie desaťročnej premlčacej lehoty spočíva v prvom rade v tom, že v dobe prijatia nezákonnej platby dodávateľ prijal platbu, o ktorej vedel, že ju získava na úkor spotrebiteľa ako bezdôvodné obohatenie, a to aj v prípade, ak by sa pripustilo, že v dobe uzavretia zmluvy tento úmysel ešte nemusel mať, čo je ale najmenej pravdepodobná možnosť. V každom prípade však prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie sa úmysel dodávateľ získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Znalosť dodávateľa o tom, že prijal platby v rozpore so zákonom, teda úmyselne, nemožno vyvrátiť nie neexistujúcou znalosťou spotrebiteľa. Vadné a neúplné zmluvy nechávali obchodníci spotrebiteľom podpisovať preto, aby ich od uzatvárania zmluvy neodradili nepravdivými informáciami o percentuálnom vyjadrení RPMN, o skutočných úrokoch, poplatkoch, sankciách. Obchodníci dosahovali, že zmluvy vyzerali pred spotrebiteľmi veľmi naoko výhodnejšími, ako v skutočnosti boli. K aplikácii objektívnej desaťročnej premlčacej lehoty taktiež poukázal na rozhodovaciu prax všeobecného súdu v obdobných veciach s tým, že zdôraznil, že ak sa podľa súdu prvej inštancie spotrebiteľ dozvedel už samotným zaplatením splátky nad istinu, že sa na jeho úkor obchodník o túto splátku obohatil, čo je z hľadiska začatia plynutia subjektívnej premlčacej lehoty úvaha rozporná so znením ust. § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, lebo ak by to spotrebiteľ vedel, že platiť nemá, je predsa logické, že by neplatil, tak určite sa o bezdôvodnom obohatení prijatím takejto bezdôvodnej platby musel dozvedieť obchodník, čo je zase úvaha v súlade s ust. § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka z hľadiska začatia plynutia desaťročnej objektívnej premlčacej doby. U obchodníka platí nevyvrátená domnienka, že pozná zákon a ako profesionál zákon poznať musí, lebo je to jeden z jeho pracovných nástrojov a na rozdiel od spotrebiteľa aj vie, ako má s právom naložiť a teda či sa vedome a úmyselne rozhodne, že sa bude na úkor spotrebiteľov nezákonne prijímaním nedôvodných platieb obohacovať alebo nie. Ďalej poukázal na posudzovanie úmyslu pri nároku na náhradu škody, ktoré podľa názoru právneho nástupcu žalobkyne možno analogicky použiť aj pri posudzovaní úmyslu pri bezdôvodnom obohatení. Namietal nesprávny názor súdu prvej inštancie v súvislosti so zásadou neznalosť zákona neospravedlňuje v spotrebiteľských veciach, pričom poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 9/2012 zo dňa 16.1.2013, ktorý právny záver citoval s tým, že ďalej poukázal na to, že

súd prvej inštancie nesprávne poukázal aj na uznesenie Veľkého senátu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1VCdo 1/2018 z 21.3.2018 v súvislosti s posúdením začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty, objektívnej premlčacej lehoty. Ďalej poukázal na iné rozhodnutie všeobecného súdu - odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiam súdu prvej inštancie senátu 15C, resp. 15Csp v súvislosti s posudzovaním nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia, s tým, že uviedol, že pokiaľ súd prvej inštancie nesúhlasí s judikatúrou nadriadeného súdu, má povinnosť v odôvodnení rozhodnutia presvedčivo vysvetliť dôvody tohto nesúhlasu. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súčasťou podaného odvolania sú pripojené rozhodnutia iných všeobecných súdov v obdobných veciach, na ktorých obsah právny zástupca žalobkyne v podanom odvolaní poukázal (čl. 97-217).

3. V zákonom stanovenej lehote podal proti rozsudku odvolanie žalovaný. Namietal výrok týkajúci sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ako aj výrok o trovách konania z dôvodu nesprávnych skutkových zistení, ako aj nesprávneho právneho posúdenia. Namietal, že žalobkyňa podala žalobu v zmysle ust. § 137 písm. d/ Civilného sporového poriadku na určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Jediným predpokladom takejto žaloby je, že to vyplýva z osobitného predpisu. Neprekázala z akého osobitného predpisu vyplýva právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Civilný sporový poriadok v zásade nepripúšťa určovacie žaloby o určenie právnej skutočnosti s výnimkou žalôb za podmienky, že to vyplýva z osobitného predpisu, ktorým môže byť napr. Zákonník práce, Občiansky zákonník, Zákon o dobrovoľných dražbách. Za právny predpis - osobitný nemožno považovať zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, ktorý v žiadnom svojom ustanovení, ani v § 3 ods. 5 nepripúšťa žalobu o určenie právnej skutočnosti. Poukázal na rozhodnutia v obdobných veciach iných všeobecných súdov. Ďalej uviedol, že žalobkyňa na základe uzatvorenej zmluvy zo dňa 13.1.2009 uhradila svoj záväzok 16.2.2009 v celom rozsahu. V takom prípade určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky by takýto rozsudok nezakladal žiadne nové práva alebo povinnosti, nebol by ani vykonateľným, ani aplikovateľným. Okrem toho nárok žalobkyne je premlčaný. Poukázal na rozhodnutie iného všeobecného súdu v obdobnej veci s tým, že uviedol demonštratívny výpočet určujúcich žalôb, ktoré môže podať žalobca bez opory zákona, pričom právna úprava neumožňuje podávanie nezmyselných žalôb, ktoré nič neriešia. Spochybnil význam určenia neprijateľnej podmienky pre žalobkyňu, keď vzájomný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným zanikol splnením. Poukázal aj na čl. 5 Civilného sporového poriadku s tým, že sa jedná o zjavné zneužitie práva, ktoré nepožíva právnu ochranu. Ďalej nesúhlasil s priznanou náhradou trov právneho zastúpenia. Poukázal na ust. § 251 v spojení s § 257 Civilného sporového poriadku, a uviedol, že právny zástupca žalobkyne opakovane iniciuje civilné sporové konania týkajúce sa vecí s totožným, ako aj právnym základom. Žalovanému sa javí ako neúčelné priznanie trov právneho zastúpenia za úkony v sporovom konaní o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky s ohľadom na právnu aj skutkovú jednoduchosť predmetu sporu. Skúmanie neprijateľnosti zmluvných podmienok spadá do právomoci súdu ex offo. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4MCdo 21/2009 zo dňa 25.2.2010, z ktorého záveru vyplýva, že je povinnosťou súdu vždy skúmať účelnosť vynaložených trov konania uplatnených úspešným účastníkom v spore. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň si uplatnil nárok na náhradu prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania.

4. Právny zástupca žalobkyne a žalovaný sa písomne k doručeným odvolaniam v zmysle ust. § 373 ods. 3 Civilného sporového poriadku nevyjadrili.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, účinného od 1.7.2016 v znení neskorších predpisov, ďalej len CSP) vzhľadom na včas podané odvolania osobami oprávnenými (§ 359 v spojení s § 362 ods. 1 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania s nariadením termínu verejného vyhlásenia rozhodnutia, ktorý bol oznámený na úradnej tabuli súdu, ako aj internetovej stránke dňa 2.4.2019 (§ 378 ods. 1 v spojení s § 219 ods. 1, 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolania strán sporu nie sú dôvodné.

Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis ale ho

nesprávne vyložil. Predmetom posúdenia odvolacím súdom bol napadnutý rozsudok v celom rozsahu. Obe strany sporu uplatnili námietku nesprávneho právneho posúdenia.

Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie náležite zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie.

6. K odvolaniu žalovaného proti vyhovujúcemu výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve o úvere č. XXXXXXXX z XX.XX.XXXX, uvedenej vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 13 v tej časti týkajúcej sa poplatku, ktorej zodpovedajú 2/3 zahrňujúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkom administratívou s tým spojenou, odvolací súd uvádza, že uplatnenú námietku nesprávneho právneho posúdenia nepovažoval za opodstatnenú. Je nesporné, že právny vzťah medzi stranami sporu je vzťahom spotrebiteľským a pri výklade obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa ako spotrebiteľka má právo domáhať sa ochrany svojich práv v dôsledku porušenia povinnosti dodávateľa pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 53a Občianskeho zákonníka týkajúce sa určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. V danom prípade žaloba o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok je osobitným druhom žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, 4 a 5, § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z.). V takom prípade nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem, ktorými sa predpokladá a vyplýva z osobitného právneho predpisu. Vychádza sa totiž z predpokladu, že dodávateľ porušuje svoju povinnosť nepoužívať neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách. Je založená na protiprávnom konaní dodávateľa voči spotrebiteľovi. Kladným rozhodnutím o takejto žalobe sa priamo nedeklaruje (ne) existencia práva, ale sa deklaruje existencia nečestnej podmienky, ktorá je v spotrebiteľskej zmluve od jej vzniku. Možno ju uplatniť len v prípade spotrebiteľskej zmluvy a odlišným je aj účel, ktorému má slúžiť, lebo jej cieľom je zabrániť používaniu neprijateľnej zmluvnej podmienky. K povahe takejto žaloby ako osobitného právneho prostriedku ochrany spotrebiteľa vyslovil právny názor najvyšší súd v rozhodnutí najvyššieho súdu sp.zn. 6Cdo 389/2015 z 14.09.2016, ako aj v rozhodnutí sp.zn. 6Cdo 27/2018 z 28.03.2019, najvyšší súd konštatoval, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia §3 ods.5 zákona č. 250/2007 Z.z. treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve. Uplatnenú námietku nepreukázania naliehavého právneho záujmu žalobkyňou odvolací súd preto nepovažoval za dôvodnú. Odvolaní žalovaného proti vyhovujúcemu výroku vrátane súvisiaceho výroku o trovách konania preto nebolo dôvodné.

7. Vo vzťahu k odvolaniu žalobkyne a to k uplatnenej námietke nesprávneho právneho posúdenia vznesenej námietky premlčania odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie sa náležite vysporiadal s posúdením začiatku plynutia subjektívnej premlčacej, ako aj objektívnej premlčacej lehoty. Správne poukázal na to, že pre vydanie bezdôvodného obohatenia v danom prípade uplatneného nároku vo výške 170,- eur, ktorý žalobkyňa zaplatila z titulu administratívneho poplatku zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX uzatvorenej dňa XX.XX.XXXX (čl. 5 spisu) vyplýva, že žalobkyňa i napriek tomu, že sa na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere zaviazala splácať poskytnutý úver vrátane poplatku celkom vo výške 370,- eur, 10x po 37,- eur počnúc dňom 20.02.2009, sumu 370,- eur zaplatila 16.02.2009. Uvedené tvrdenie žalovaného nebolo rozporované žalobkyňou, a preto sa v zmysle ust. § 151 ods. 1 CSP považuje za nesporné. Súd prvej inštancie správne poukázal na právny záver vyplývajúci z rozhodnutí najvyššieho súdu sp.zn. 3Cdo 167/2017, 1Cdo 67/2011, z ktorých záverou vyplýva, že v prípade práva na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia zákon stanovuje dvojročnú subjektívnu a trojročnú resp. desaťročnú objektívnu premlčaciu lehotu. Ich vzájomný vzťah je taký, že pokiaľ skončí plynutie jednej z nich a dôjde k vzneseniu námietky premlčania, premlčané právo nemožno oprávnenému priznať (§ 100 ods. 1 veta posledná Občianskeho zákonníka). Súd prvej inštancie poukázal aj na právny záver vyplývajúci z rozhodnutia najvyššieho súdu sp.zn. 5Cdo 121/2009, týkajúci sa stanovenia okamihu začiatku plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty pre ktorý je rozhodný deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že došlo na jeho úkor k získaniu bezdôvodného obohatenia a kto ho získal. Pre záver dozvedieť sa o tom, že došlo k

bezdôvodnému obohateniu a o tom, kto ho získal je vždy rozhodujúce zistenie skutkového stavu teda nie posúdenie právnej kvalifikácie. Zo skutkových okolností danej veci je nepochybné, že žalobkyňa uhradila sumu 370,- eur vrátane účtovaného poplatku vo výške 170,- eur dňa 16.02.2009 t.j. viac ako 3 roky pred podaním žaloby. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že v danom prípade je nárok premlčaný vzhľadom na uplynutie zákonnej premlčacej lehoty pre uplatnenie nároku na bezdôvodné obohatenie. Nebolo možné vychádzať z preukázania okamihu začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty odo dňa podľa tvrdenia žalobkyne keď sa o tom dozvedela t.j. až v auguste roku 2017 (čl. 6 spisu). Prijatím úhrady dňom 16.02.2009 ktoré skutkové tvrdenie v spore nebolo sporné začala plynúť objektívna premlčacia lehota ktorá uplynula 16.02.2011. Začiatok plynutia objektívnej premlčacej lehoty sa určuje odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo a v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za 3 roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie za 10 rokov odo dňa, keď k nemu došlo. Uplynutím objektívnej premlčacej doby sa právo premlčí bez zreteľa na to, že subjektívne premlčacia lehota ani nezačala plynúť. Odvolací súd preto nepovažoval za dôvodnú uplatnenú námietku nesprávneho právneho posúdenia začiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty namietanú žalobkyňou.

8. Vo vzťahu k posúdeniu objektívnej premlčacej lehoty v prípade úmyselného bezdôvodného obohatenia súd prvej inštancie správne sa s nepreukázaným úmyslom v zmysle právnej úpravy vyplývajúcej z Trestného zákona vysporiadal. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že na preukázanie úmyslu získať bezdôvodné obohatenie nestačia všeobecné tvrdenia o zaužívanej praxi žalovaného v súvislosti s porušením spotrebiteľského práva, na ktoré tvrdenie poukázal právny zástupca žalobkyne v podanej žalobe. Uvedené skutkové tvrdenia nezakladajú dôvodnosť pre aplikáciu 10 ročnej objektívnej premlčacej lehoty pre vydanie úmyselného bezdôvodného obohatenia ktoré preukázané neboli. V otázke posúdenia vydania úmyselného bezdôvodného obohatenia vo vzťahu k 10 ročnej všeobecnej premlčacej lehote zaujal stanovisko najvyšší súd v rozhodnutí sp.zn. 1Cdo 238/2017 z 18.10.2018, z ktorého záveru vyplýva, že len samotné všeobecné skutočnosti (fakty) o profesionálnom podnikateľskom postavení nebankových subjektov v oblasti poskytovania úverov a doterajšia súdna prax týkajúca sa ochrany spotrebiteľov v obdobných veciach samé o sebe nemôžu bez ďalšieho zakladať nepriamy úmysel nebankového subjektu. Z dôvodu nepreukázania úmyslu žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobkyne súd prvej inštancie správne žalobu pre premlčanie uplatneného nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia zamietol. Z tohto dôvodu odvolací súd nepovažoval odvolanie žalobkyne za dôvodné.

Napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP vrátane súvisiacich výrokov o trovách konania.

9. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v zmysle ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu strany v spore vyplývajúcou z ust. § 255 CSP. V odvolacom konaní strany sporu neboli úspešné, a preto v súlade s ust. § 255 ods. 2 CSP odvolací súd vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo. Žalobca nebol úspešný v rozsahu ním podaného odvolania proti zamietavému výroku o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 170,- eur a žalovaný nebol úspešný v rozsahu ním podaného odvolania proti vyhovujúcemu výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Vzájomný úspech a neúspech strán sporu mal za následok, že odvolací súd postupoval v zmysle ust. § 255 ods. 2 CSP t.j. vychádzajúc zo zásady pomerného úspechu strany v odvolacom konaní.

10. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane,

aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.